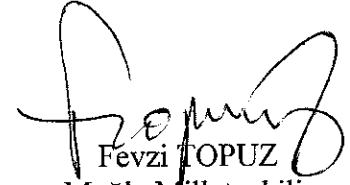




TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.


Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Nabucco boru hattı projesi, 13 Temmuz'da imzalanan hükümetler arası Anlaşma ile yeni bir safhaya girdi. BOTAS tarafından yapılan talep tahminlerine göre, yeni alım anlaşmaları neticelendirilmediği takdirde, Türkiye'nin doğal gaz açığı 2020 yılında 26 milyar metreküp, 2025 yılında 30 milyar metreküp ve 2030 yılında 36 milyar metreküp olacaktır. Bugünkü tabloya bakarak, Türkiye'nin doğal gaz arzı ve güvenliği konusunda, kendi öncelikleri yerine Avrupa'nın önceliklerine önem verdiği söylenebilir. Bu arada Avrupa'nın 2030 yılında 300 milyar metreküp doğal gaz açığı olacağı hesaplanmaktadır.

Nabucco (N) projesi, Türkiye'nin doğusu ve güneyinden gelecek doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya transit geçişini sağlayan bir boru hattı projesidir. 13 Temmuz 2009 tarihli Anlaşma'da dikkat çeken hususları irdelendiğinde kamu yararının dışına çıkıldığı açık bir şekilde görülmektedir. takdirde ilginç sonuçlara gidilmektedir.

Madde 1.9 "Arazi Hakları", sınırlandırma olmadan bu arazinin kullanımını, zilyetliğini, mülkiyetini, işgal edilmesini, kontrolünü, temlik edilmesini ve yararlanılmasını içerebilecek Proje Faaliyetleri için gerekli olabilecek serbest ve kısıtlanmamış haklar, erişim ve mülkiyet hakkı veren herhangi bir ülkede arazi konusundaki ilgili mevzuata uygun haklar ve ruhsatlar anlamını taşımaktadır.

Dünya doğal gaz rezervlerinin çok önemli bir bölümü Türkiye'nin yakın çevresindeyken ve ayrıca, Avrupa'nın enerji ihtiyacı da ortadayken, Türkiye'nin transit ülke rolüne soyunması, eğer kasıt ve başka hesaplar yoksa, iş bilmezlikten başka bir şey değildir. Türkiye, bu anlaşmadan sonra bir ticaret merkezi olma rüyasını unutmamalıdır. Çünkü, artık ticaret merkezi olacak Baumgarten'a gazın taşınacağı bir transit ülke konumuna gelmektedir (Anlaşma madde 1.16). Gaz güvenliğimiz konusunda önemli ve tarihi bir fırsatı kaçırmış bulunuyoruz. N anlaşması Türkiye açısından bir hayal kırıklığıdır. Coğrafi konumundan yararlanarak Türkiye'nin, kardeşlik bağları olan ülkeler dahil komşu ülkelerle ikili anlaşmalar yapıp kendi arz güvenliğini sağlaması, bu arada fazla gazı Avrupa'ya satması gerekirdi. Yıllardır konuşulan, yazılan, çizilen vizyon bu idi. Oysa, şimdi Türkiye hiçbir güvence almadan bu inisiyatifi Nabucco GmbH'ye, bir anlamda AB'ne teslim etmiştir. Mevcut haliyle Nabucco ön planda AB'nin arz güvenliğini hedefleyen bir projedir. Türkiye'nin arz güvenliği 2. derecede, bir takım koşullara bağlı hale getirilmiştir.

İmzalanan belge, AB üyeleri Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Avusturya ile Türkiye arasındaki bir Hükümetler arası Anlaşma görüntüsündedir. Anlaşmada, Türkiye AB tam üye olacaktır şeklinde niyet belirten ifade yoktur. Anlaşmanın bütününde hep AB ile Türkiye arasında farklı hukuk ve farklı uygulamaların olacağı ve bunun devam edeceği hissedilmektedir. AB üyesi ülkelerin AB mer"i mevzuatına tabi olduğu sürekli vurgulanırken, uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacak hukukta hep AB yasalarına uyumdan bahsedilirken, Türkiye'nin ayrı hukuku hep vurgulanmıştır. AB mevzuatı ve Gaz Birliği direktifi muafiyetlerinden bahsedilirken Türkiye diğer bir ülke statüsünde bulundurulmuştur (Anl.3.1).

Madde 10.1 Her Devlet Taraf, Projenin adil, şeffaf, yasal olarak uygulatılabilir ticari kayıt ve şartlarla gerçekleştirilmesi için gerekli Arazi Haklarının imtiyaz olarak verilmesini, sağlanmasını veya iktisap edilmesini kolaylaştırmak için çaba gösterecektir.

Madde 11.3 Türkiye'de kurulan Nabucco Ulusal Şirketi tarafından Nabucco Uluslararası Şirketine dağıtılacak temettüler, stopaj vergisinden muaf olacaktır. Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından Türkiye'de Kurulu Hissedarına dağıtılacak temettüler, stopaj vergisinden muaf olacaktır.

Madde 11.4 Nabucco Uluslararası Şirketinin Nabucco Ulusal Şirketlerinden aldığı temettüler, Avusturya'da her türlü kar vergisi, gelir vergisi, kişisel veya kurum vergisi ya da benzeri etki yaratan her türlü vergiden muaftır. Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından Türkiye'deki Hissedarına dağıtılan temettüler, Türkiye'de her türlü kar vergisi, gelir vergisi, kişisel veya kurum vergisi ya da benzeri etki yaratan her türlü vergiden muaftır.

Enerji Bakanı %15 indirimli gaz alma istemiyle ilgili olarak, "Türkiye'ye verilmiş böyle bir hak yoktu ki zaten vazgeçilsin" demiştir. Madem, %15 önemsiz idi, başlangıçta neden ısrar edilmiştir? Aşağıdaki bir Nabucco belgesinde 2008 yılında açıkça ifade edildiği üzere, boru hattı ile taşınacak gazın % 50'si, Nabucco ortakları arasında açık artırma usulü ile satılabilecektir. % 50 esprisi bir AB direktifidir. 3.tarafların da ürüne ulaşmasını garanti etmektedir. Bu nedenle, Sayın Bakanın % 15 yerine % 50 alabilecek duruma geldik ifadesi maalesef gerçeği yansıtmamaktadır.

Türkiye'de yapılacak hattın maliyeti yaklaşık 4.5 milyar Euro"dur. Kuşkusuz bu önemli bir "iş"dir. Doğal olarak müteahhitlerimizin dikkatini çekmektedir. Bu ihaleleri Türk Nabucco şirketi yapacak görünüyor. Ancak, şartnameler Viyana'daki ana şirket tarafından hazırlanacaktır. Kreditor kuruluşlar/ülkeler şartnamelere getirilen maddelerle boru imalatçılarımızı ve müteahhitlerimizi devre dışında bırakmaya çalışacaktır. Zira, alınacak kredilerde kredi menşei ülke firmaları lehine şartlar getirilebilir (ihracat kredisi) gibi. Harcanacak para kamu parası olmadığı için, Viyana merkezli şirket her şeyin sahibidir. İlginç bir yatırım ve işletme süreci olacaktır.

Bu bağlamda;

1. Anlaşma yapılan ülkelere; boru hatları boyunca toprak güvenliği ve kullanımı için ne gibi haklar verilmiştir?
2. Yapılacak boru hattın gerçek sahibi hangi şirket olacaktır? Türkiye'nin bu noktada herhangi bir ortaklığı var mı?
3. Türkiye'nin gaz ihtiyacı varken gaz için transit bir ülke olması kamu yararına uymayan bir anlaşmadır. Bu konuda kamu yararını gözetken yeni bir anlaşma planlıyor musunuz?
4. Bu işin yüklenicileri için herhangi bir vergi indirimi ya da fondan yararlandırılması söz konusu mudur?
5. AB direktifleri kabul edilmesi ile 3. taraf ülke durumunda düşmüyor muyuz? İndirimli gaz alımında yapılmış bir anlaşma var mı?